genç sinema
DEVRİMCİ SİNEMA DERGİSİ

SAYI 8 TEMMUZ 1969 1 LİRA

Ç A Ğ R I

Türkiye'de yeni bir Sinema
oluşmaktadır. Bu oluşumu
hızlandırmak ve sergilemek amacıyla
1970 yazında
"Devrim Sineması Şenliği"
düzenlemek istiyoruz.
Bunu gerçekleştirebilmek için
öğrenci örgütlerini, işçi kuruluşlarını,
dernekleri, basını,
ve bütün devrimcileri
yardıma çağırıyoruz.

-GENÇ SİNEMA-

hisar günlüğü

25 Haziran 1969 çarşamba

İlk gün programa göre sırasıyla: jüri toplantısı, kokteyl, afiş sergisi, geçen yıl derece alan filimlerin gösterisi ve Kuyu. Ön jüri filimleri görmüş, elemesini yapmış (Yılmaz Zenger, Gültekin Çizgen, Jess Benhabib'ten kurulu olan ön jüri sonradan değişmiş, Çizgen yerine Oğuz Alplâçin alınmış.) Geçen yıl derece almış olan filimleri görmek için sinema salonuna biriken seyircilere, Genç Sinemacılar «Birinci Bildiri»lerini dağıtıyorlar. **«Bu yıl üçüncü kez düzenlenen Hisar Kısa Filim Yarışmasının artık çığırından çıktığı için son yarışma olduğu kanısındayız. Yararlı olmaktan daha ilk yıl uzak düşen yarışma, ikinci yıl yozlaşmış ve devrimci sinemaya zararlı olmaya başlamıştır. Aslında her yıl artması gereken filim sayısının da gittikçe azalması yarışmanın çıkmaza girdiğini doğrulamaktdır. Yozlaşma olayı apaçık ortada, Şöyle ki: — Yeşilçamın elinden Türk Sinemasını kurtarmak amacıyla yola çıkılıp da, verilen tâvizler sonucu iş Kuyu'nun içine saklanmaya kadar vardırılmışsa, — Tıpkı emperyalizmin ağzıyla, yarışmanın yurt kalkınmasına hizmet için yapıldığı söyleniyorsa, — Yabancı sermaye ödül koyabiliyorsa, — Jüride filim çekmiş bir tek kişi yoksa, hâlâ sokaktan adam toplanıyorsa, — Yarışma kolejin içinde burjuva aydınlar için yapılıyor, halktan uzak duruluyorsa EMPERYALİZM ROBERT KOLEJ KOLONİSİNDE MİSYONERLİK OYUNU OYNUYOR DEMEKTİR. Bu oyuna âlet olmamak için yarışmaya katılmadığımızı bildiririz.»** Geçen yıl derece alan filimlerin gösterisi başlıyor. Genç Sinemacılar filimlerini vermedikleri için daha önceki yıldan kalan Çingeneler'i de göstermek zorunda kalıyor sinema kulübü. Gece Kuyu filmi. Genç Sinemacılar kapıda bildiri dağıtıp dergilerini satıyorlar.

26 perşembe

Genç Sinemacılar «İkinci Bildiri»yi dağıtıyorlar. Diyorlar ki: **«Emperyalizmin sömürüsü altındaki azgelişmiş ülkelerde, devrimci eylemin gelişmesine yardımcı bir etken de sinemadır. Oysa bugün Türkiye'de sinema, tümüyle iç ve dış sömürünün sonucu olan filimleri halka yutturmaya çalışmakta, bu tavrıyla da karşı - devrimcilere hizmet etmektedir. Bu yüzden sinemayı, devrimci eyleme katkıda bulunacak bir silâh olarak tanımlamak ve kullanmak zorundayız. Emperyalistler de bunu bilmekte, bu silâhın kendilerine karşı kullanılmasını önlemek için filim yarışmaları düzenleyip yılda 5000 lira ödül dağıtarak devrim sinemasını kontrol altına alabileceklerini düşünmektedirler. Bizler bu düzmece yarışmanın bilincine vardık, işin farkında olmıyan yarışmacıları ve seyircileri uyarıyoruz. Türkiye'de yeni bir sinema yapmak, geliştirmek ve ortam hazırlamak amacını güden her kişi, topluluk ya da örgüt, adımını atmadan önce sağlam ve güçlü bir seçim yapmak zorundadır. Bu seçimin ölçüsü ülkemizin ana devrim çizgisi içindedir. Hisar yarış-**

ması daha başlangıçta seçimini yapmamış, seyircisini belirliyememiş, giderek bugün içinde bocaladığı çıkmaza girmiştir. Bu yüzden SHELL'e tâviz vermiş, bu yüzden Kuyu filmini örnek filim olarak ilk gece göstermiş, bu yüzden Yeşilçam'ın borusunu öttürür olmuştur. Sanki yarışmacılar at, Robert Kolej at pazarıdır da; jüri, sırtına binmek için at seçmektedir. Eğer mutlaka bir (Yarışma değil) şenlik düzenlemek söz konusuysa, Emperyalizm ve Yeşilçam canavarına karşı ancak devrimci nitelikteki bir şenlik bu savaşta yararlı olabilir. Bu yüzden birtakım saplantılardan kurtulup, topyekûn bu canavarın karşısına dikilmeliyiz.» Elenen sekiz tane 8'lik filim gösteriliyor. İlgi az. Gece dört tane 8'lik, elemeyi aşmışlardan. Sinema kulübünden biri çıkıp konuşuyor. Jüri toplanıp başkanlığa Sermet Çağan'ı, sözcülüğe Cevdet Çapan'ı seçmiş, mazereti olan Bülent Özer'in yerine Mengü Ertel alınmış jüriye. Dokuz kişilik jürinin geri kalan altısı şunlar: Semih Abut, Sinan Baykurt, Gültekin Çizgen, Atilla Dorsay, Altan Gürman ve Yılmaz Zenger. Jüri gerekirse Genç Sinema'ya cevap verecekmiş. «Cevat'ı isteriz, açıklama isteriz» diye sesler başlayınca ışıklar sönüyor ve filimlere devam ediliyor.

27 cuma

Sürekli yağan yağmur yüzünden seyirci daha da azalmış. 8'liklere devam ediliyor. Yedi tane 8'lik daha. Genç Sinema'nın «Üçüncü Bildiri»si: **«Ne demiştik: (Hisar yarışması daha başlangıçta seçimini yapmamış, seyircisini belirliyememiş, giderek bugün içinde bocladığı çıkmaza girmiştir.) Eğer seçimini yapmış, amacını açıkça belirtmiş olsaydı; çocuğunu, köpeğini, gezdiği yerleri çeken yarışmacıları daha baştan safdışı etmiş olacaktı. Bugün bu çeşit filimleri görmek zorunda bırakılıyorsak bunun suçluları yarışmaya önayak olanlardır. Arka ayakların emperyalistler olduğunu daha önce anlatmıştık. Bildirilerimizden sonra iyice sıkışan, paçayı kurtarmak için bir cevap vermek zorunda kalan yarışma düzenleyicileri, dün gece ayaküstü yaptıkları açıklama ile bizlerin dışındaki birtakım seyirciler tarafından yuhalandılar. Küçümser bir tavırla susmak erdem olduysa eğer, atalarımız buna (sükût ikrardan gelir) derler. Günümüzde artık olumlu hiç bir geçerliği olmayan bu saklanma biçimini tavır olarak seçmek dürüstlüğe ve solduyuya aykırı düşmektedir. Bunun bir kaçma taktiği olduğu bilinçli seyirciler tarafından da bilinmektedir. Artık yarışma düzenleyicileri için tek çıkar yol kalmıştır: Bilinçsizliklerini içtenlikle açıklayıp meydanı sinema savaşı yapan ve yapacak olanlara bırakmak. Jürinin, filimleri neye göre değerlendirmekte olduğunu anlamak imkânsızdır. At pazarında atların tırnaklarına, dişlerine, sağrısına, kuyruğuna bakılır. At seçmenin ölçüleri ortadadır. Ama filim seçmenin... Örneğin, elenen filimler arasındaki Çengelli Sıfırın Devrimi adlı filim, elemeyi aşan bazı filimlerden üstündür. Jürinin ölçüsü biçim denemesi yapan, ayakları havada, anlatmak istediğini arap saçına çeviren, gündelikten uzak, soyutu soyutlamaya çalışan filimlerse; bu ölçünün, filim çekmeye yeni başlıyanlarla Yeşilçam ve Emperyalist sinemaya karşı savaşan sinemacılara yararı olamaz. Üstelik devrim sinemasını baltalar ve devrime karşı olanların ekmeğine yağ sürer. İşte bu durum sömürücülerin ve işbirlikçilerinin işlerine yaramakta, onlara hizmet etmektedir. Bu böyle biline.»**

28 cumartesi

«Dördüncü Bildiri» : **«Önceki yarışmalarda ödül alan filimleri taklit edip, bu ya-**

rışmaya katılan bazı kurnaz yarışmacılar (jüriye göre filim yapmak) gibi yeni bir filim türü icâdetmiş oluyorlar. Sinemalarda (kültür hizmetinde) bulunan reklâm fiilmlerinin de bundan böyle rahatlıkla yarışmaya katılabileceğini ve ilk elemeyi atlıyabileceğini tertipçilere hatırlatırız. Jüriye göre filim yapmak dedik, şöyle: Jüri turistik filimlere mi ödül veriyor, gelsin kartpostal tabiat manzaraları. Bunalım filimleri mi geçer akçe, gelsin eli bunalımında sinemacılar... Ey ön jüri... yani bay Zenger, bay Alplâçin, bay Benhabib! Amerikan bayrağının yakılışını gösteren filmi, kolonideki kişizâdelerin rahatsız olacağını düşünerek sansür ettiniz, sonra da aynı kişizâdelere yaranmak için kolej bahçesinde çekilen folklor filmini utanmadan jüriye ve seyircilere sundunuz. Nehir, Öz Çiçeklerimiz ve adlarını unuttuğumuz bazı filimleri neye göre, neyle ve nasıl değerlendirip elemeyi aşırdınız? Ölçüden bahsetmiştik dünkü bildiride. Şu teraziyi çıkarın hele bir ortaya, dirhemleri tartmak istiyoruz, çünkü dirhemler hileli. Ey jüri... yani bay Abut, bay Baykurt, bay Çağan, bay Çapan, bay Çizgen, bay Dorsay, bay Gürman, bay Ertel, yine bay Zenger! Sinemacı olmadığınızı biliyoruz. Dünkü bildiride dürüstlükten ve solduyudan bahsetmiştik. Hâlâ istifa etmediniz mi? Ey Robert Kolej Sinema Kulübü Yöneticileri... yani bay Gürdal, bay Gültekin ve diğerleri! Meydanı terketmenizi söylemiştik. Yarışma dışı gösterip seyircinin öfkesini bastırmak için ordan-burdan filim toplamakla işin içinden sıyrılacağınızı mı sanıyorsunuz? Sizler direndikçe EMPERYALİZM ROBERT KOLEJ KOLONİSİNDE MİSYONERLİK OYUNU OYNAMAĞA DEVAM EDİYOR DEMEKTİR.» «Elenen üç tane 16'lık filim gösteriliyor, gece de elemeyi aşanlar. Hepsi dört tane. İlk ikisi gösterildikten sonra jürinin (13 Eylül 1968 Cuma) adlı filmi yarışma dışı bırakmış olduğu açıklanınca ortalık karışıyor. Üstelik filmin gösterilmeyeceği söylenince tartışmalar büyüyor. «Jüri kararını beğenmeyen çıksın» deniyor. Islıklar, yuh sesleri arasında ışıklar söndürülüp üçüncü filme başlanıyor. Ama filmin sesini işitmek ne mümkün. «Kim, niçin, neyi yasaklıyor» diye bir slogan çıkıyor ortaya. Jüri karar için çekiliyor. Karar filmin yarışma bittikten sonraki gün gösterilmesi ve forum yapılması. Filim sahiplerinin protestosuna Genç Sinemacılar da katılıyorlar. «Yarın akşam bahçede filmi göstereceğiz» diyorlar. Yönetmen filmini yarışmadan çekiyor bunun üstüne. Jüri yine karar değiştiriyor: «Filmi şimdi hep birlikte seyredeceğiz» deniyor. Ama filim artık sinema kulübünün elinden çıkmıştır. Gürültüye giden bir filim yeniden gösteriliyor. Sonra Sezer Tansuğ'un yarışma-dışı iki filmi ve ardından Bulgar karton filimleri. Olaylar sağcı basına şöyle yansıyor: «HİSAR KISA FİLM YARIŞMASINDA SOLCULAR HADİSE ÇIKARDILAR. Genç Sinemacılar adı ile tanınan aşırı solcu bir gurup bu yılki yarışmaya girmemiş ancak yarışmada gösterilen filimlerin sonuçlarını etkilemek istemiş ve gösteriler boyunca sık sık bildiriler yayınlamışlardır.» Dünya gazetesi - 1 Temmuz 69 salı.

29 pazar

«Beşinci Bildiri»: **«Dün geceki (seyirci isyanı), dört gündür söylediklerimizin boş olmadığını bir kez daha doğruladı. Tertipçilerin, jürinin ve kolonideki bazı gençlerin FAŞİST bir tutumla ağız-birliği etmeleri, bilinçli seyircinin sabrını taşırdı. Yarışma tüzüğüne göre ön jürinin elemesini aşmış olan bir filim, jüri ve seyirciler tarafından görülmeğe, değerlendirilmeğe hak kazanmıştır. Demek ki tüzük bile çiğnenmiştir. Jüri ve tertipçiler tıpkı bir sansür kurulu gibi davranıp, birtakım**

müstehcen terimlerle tanımladıkları bir filmi (adı: 13 EYLÜL 1968 CUMA) yarışma dışı bıraktılar. Bizler filmi görmedik, yapanları da tanımayız. Ama bir sansür olayı vardır ortada, işte buna karşıyız. Ön jüri, jüri ve tertipçiler artık iyice çıkmaza girmişlerdir. Hangi filimlere ödül verilecektir? Ödül almaya hak kazanmış filim var mıdır? Yoksa hiç bir ödül verilmeyecek midir? Artık bundan böyle söz söylemek bitmiştir. Çünkü diyaloğun bittiği yerde savaş başlar. Kaçınılmaz olan savaş. BİR ÜLKEDE ÖNLENEBİLECEK BİR SAVAŞI BAŞLATAN İNSAN CANİDİR VE YİNE BİR ÜLKEDE KAÇINILMAZ BİR SAVAŞA GİRİŞMEYEN DE CANİDİR. Böylece bu yarışmanın tertipçileri de Yeşilçam ve Emperyalist sinema gibi karşımızdaki safta olduklarını artık anlamışlardır sanırız. Üç yıldır yapılan Hisar yarışması artık burda, bugün bitmiştir. Eğer zoraki sürdürülmek istense bile kendi öğrencilerinden başka katılacak yarışmacı bulamıyacaktır Robert Kolej. Filim şenliği düzenlemeyi bundan böyle biz üstümüze alıyoruz. Önümüzdeki yıl bir yazlık sinemada (yani halka açık bir yerde) seyircinin jüri olduğu bir şenlik düzenlenecektir, duyururuz.» Elenen üç 16'lık filim tekrar gösteriliyor. Sonra Karabuda'ların belge filimleri. Saat 21 de, bahçeye kurulan açılır-kapanır bir beyaz perde önünde ve araba farlarının ışığı altında küçük bir tiyatro topluluğu, yarışmayı eleştiren kısa bir oyun oynuyor. Seyirci ikiye bölünmüş, yarısı Genç Sinema'dan yana, yarısı Genç Sinema'ya karşı. Yasaklanan filim başlıyor. Programa göre salonda ödül dağıtımı var ama herkes bahçede olduğundan bu iş ertelenmiş. Filmin sonunda, jenerikteki «Türk Milleti» yazısına parmak basıyor jüriden Semih Abut. Seyircilerin çoğu filmi alkışlıyor. Sonra içeri giriliyor. Bu sıra sinema kulübünün bildirisi çıkıyor: «II. Hisar Kısa Filim Yarışmasında birkaç filimle belirlenmeye başlayan ve o günden bugüne dergileri yolu ile tanıdığımız (Genç Sinemacılar) topluluğu, III. Hisar Yarışmasını protesto eden bir baskı grubu olarak ortaya çıkmaktadır. Ne var ki Robert Kolej Sinema Kulübünün çabalarına baskı sadece bu topluluktan gelmemektedir. Bu nedenle IV. Hisar Yarışmasına karşı takınacakları tavırda işbirliği yapabilecekleri güçler konusunda kendilerini uyarmak, yerimizi daha iyi belirliyerek güçlenmemize yardımcı olacağından, tarafımızca gözükmektedir. Kendi uğraşılarında (devrimci Türk sanatının) temel evriminin bugünkü koşullar altında nasıl olacağı hakkında doğru dürüst teorik bir çalışma yapamamış olan ve pratikte de (devrimci sinemayı) gerçekleştiremeden yapıştırma ve yakıştırma sloganlarla, ufak bir sinema kulübünün çabasını bu denli ağır suçlamalarla ezmeğe çalışan Genç Sinemacılar bizde ister istemez bazı kuşkular uyandırmaya başlamışlardır. Türkiye'de ticari sömürü sinemasının dışında, ulusunun gerçek insanını ve sorunlarını belirlemeyi amaç edinen devrimci sinemaya, ancak kendi olanakları ile katkıda bulunmak üzere yola çıkan Hisar yarışması, birtakım levanten çevrelerin etkisindeki bazı sözde devrimci kuruluşların aksine olarak, devrimci sinemayı kendi tekelinde saymak gibi bir iddiada hiçbir zaman bulunmamıştır. Aynı şekilde kendilerinden önceki sanat çabalarını hiçe sayan, türedi davranışları benimseyen kuruluşların «devrimci Türk sanatını» kendi tekellerinde saymamalarını da salık veririz. Bu yarışma yerli ve yabancı ticari sömürü sinemasının dışında ulusunun sorunlarına dönük bağımsız kısa filim yapmayı zorunlu gören bir küme tarafından başlatılmış ve Robert Kolej Sinema Kulübü bu işi yüklenmiştir. Paranın nereden geldiğini değil, nereye kullanıldığını göz önüne alarak, kulüp bu işe girişmiş ve zamanla her türlü dış baskıyı getirebilecek araçları da ortadan kaldırmaya doğru gitmiştir. Eğer emperyalizmin etkisinden konuşulacaksa,

o zaman bu yarışmayı yaratan kümeyi ve çabaları başından beri bölmeye, parçalamaya ve birbirine düşürmeye çalışan ve bu sanat olayını yozlaştırmayı amaç edinen kişi, kuruluş ve taktikleri ortaya çıkarmak gerekir. Bunlar ergeç ortaya çıkacaktır ve hesabı da sorulacaktır. Zira yakın tarihimizde devrimci kümelenmeleri ve onun doğurduğu ulusal sanat hareketlerini bölüp yozlaştırmak emperyalizmin bilmediğimiz bir taktiği değildir. Bu taktik sonucu bu ulusun birçok sanatçısı (bildiride jüri üyeleri için söylenildiği gibi) «sokaktan toplanan adam» olarak damgalandırılıp sonuç olarak cezaevlerinde çürütülmüştür. Berlinden, Washington'dan, Paris'ten, Roma'dan gizli veya açık yürütülen siyonist, hellenistik ve faşist emperyalist faaliyetler yurt içindeki işbirlikçileriyle sanat ve kültür birikimlerini parçalamış, kırmış ve dünkü sanatçıyı kendi ülkesinde bugünün «vatan haini» ilân ettirmekte başarılı olmuştur. III. Hisar Yarışmasında buzağının altında öküz arayan Genç Sinemacılar, gerçek hedeflerinden maksatlı olarak saptırılmış ve Boğaziçinin esintili tepelerine kadar savrulmuşlardır. Bu yarışmayı düzenleyenlerin başından beri bazı kusurları olmuştur. Bu konuda dergilerde yapıcı eleştiriler çıkmış, Yönetim Kurulu da yarışmayı elden geldiğince düzeltmeye çalışmıştır. Kusurlarını eylem içinde öğrenerek, yarışmayı güçlükler içinde yürüten kulüp her türlü olumsuz baskıya karşı koymak amacındadır. Bu çabayı yürüten kişiler olarak, Genç Sinemacıları, Sinematek'ten göbekleri kesilmiş ve büyük sermayenin çatısı altından çıkmış olarak görmek isteriz. Ayrıca gerçekçi olmadıkları ve Mis sokağının kısır dedikodularına dayanarak ağır suçlamalara gittikleri için, Genç Sinemacılar bunların hesabını verinceye, iddia edilen filimlerini ortaya çıkarıncaya ve karşı olduklarını ileri sürdükleri Yeşilçam sinemasını (eğer gerçekten öyle ise) Yeşilçam şenliklerinde protesto edinceye kadar kendilerini tarih önünde sorumlu tutacağımızı bildiririz. Kendi bildirilerinde sözü edilen meydan hangi meydansa, o meydanın zaten kendilerine ait olduğunu hatırlatır, yapacakları çalışmaları merak ve ilgiyle, devrimci çizgiye oturmuş, ülke sorunlarına dönük tüm çabalarını alkışlamak ve sonuna kadar desteklemek için hâlâ usanmadan beklemekte olduğumuzu taraflarına duyururuz.» Ardından bir bildiri daha, bu kez bağımsızlardan: «28 Haziran Cumartesi gecesi Genç Sinemacılar'ın olumsuz davranış ve katkılarıyla üzücü olaylar meydana gelmiştir, özetle: a) Hisar Kısa Film Yarışmasının Emperyalizme aracılık ettiği ileri sürülmüş, b) Hisar Kısa Film Yarışmasının bugünkü Türk Sinemasına karşı çıkışta, yeni bir Türk Sinemasının kuruluşundaki katkıları inkâr edilmiş, c) Köpekle yapılan sapık bir münasebeti Türk halkına maleden bir filim ile BAĞIMSIZ TÜRKİYE sloganı arasında bir paralel kurulmuştur. Bu konuların kesinlikle belirlenmesi için bu gece yarışma bitiminden hemen sonra Genç Sinemacıları, Jüriyi, Sinema Kulübünü ve bütün seyircileri bir foruma çağırıyoruz. Özcan Arca — Nurdoğan Taçalan — Kuzgun Acar — Özer Kabaş — Tan Oral» Derken kazananlar açıklanıyor: 8'lik de birincilik, Tan Oral'ın «Cumartesi - Pazar»ına; mansiyon, Nurdoğan Taçalan'ın «Kara Yazı»sına veriliyor. 16'lıklara ödül yok. El sıkışma ve öpüşme faslı bittikten sonra kazanan filimlerin gösterisi başlıyor. Genç Sinema «Son Bildiri»sini dağıtıyor filimlerden sonra:» **Açıklanan jüri kararına göre, 16 mm. dalında hiçbir filime ödül verilmemesi teşvik için düzenlendiği ileri sürülen III. Hisar Kısa Filim yarışmasının içinde bulunduğu çıkmazı belirtmektedir. Şunu bir daha açıklamak isteriz ki, elemeleri geçtiği halde jüri tarafından yarışma dışı bırakılan 13 Eylül 1968 Cuma adlı filim ile, Genç Sinemanın en küçük bir ilgisi yoktur. Bununla birlikte, sırf, ne yarışma kurallarına ne de mantığa**

uyan jürinin kararını protesto etmek amacıyla, bu gece Kolej bahçesinde, söz konusu filmin bir gösterisini düzenledik. GENÇ SİNEMA, YARIŞMA KONUSUNDAKİ TUTUMUNU, BUGÜNE KADAR YAYIMLADIĞI BİLDİRİLERLE KESİN OLARAK AÇIKLAMIŞ BULUNMAKTADIR. SİNEMA KONUSUNDAKİ YETENEKSİZLİKLERİNİ, AÇIKLAMIŞ OLDUKLARI YARIŞMA SONUÇLARIYLA BİR KERE DAHA ORTAYA KOYAN MASA DEMAGOGLARIYLA SİNEMA ÜSTÜNE YAPILACAK BİR POLEMİĞE DÜŞMİYECEĞİMİZİ BİLDİRİRİZ. GENÇ SİNEMA AYNI BİLİNÇ VE TUTARLILIKLA, EYLEMİNİ YAPITLARIYLA SÜRDÜRECEK VE KAMU OYUNA SUNACAKTIR.

Beş imzanın yapılmasını istedikleri forum başlıyor sonunda. Forum başkanı Masis Kürkçügil, Kolej öğrenci birliğinin ve Genç Sinema'nın karşılıklı birtakım yanlışlar yapmış olduklarını söyledikten sonra, devrimci eylem için forum yapılacağını açıkladı. Ardından Özer Kabaş çıkıp Genç Sinemacıları foruma çağırdı ve (dayanaksız suçlamalarla iyi niyetlerin baltalandığını) söyledi. Derken Atilla Dorsay aldı mikrofunu eline. Cevat Çapan'ın yerine, az önce, jüri sözcüsü olarak seçildiğini söyledikten sonra Genç Sinema'yı övmeye başladı. Ama bu son Hisar'da Genç Sinema'nın gözden düştüğünü, bildirilerde bulduğu çelişkileri anlattı. «Köpek filmi» dedi, «paranın nerden geldiği değil, nereye gittiği önemli» dedi, verdi veriştirdi jüri adına. Kolejden biri çıkıp Hisar'ı savundu, «Genç Sinema Hisar'dan doğmuştur» dedi, Artun Yeres'e lâf dokundurdu. Masis «Genç Sinemacılardan konuşmak isteyen var mı?» dedi, salondan «yok» diye bir ses yükseldi. Özcan Arca, Masis konuşurken mikrofonu elinden almıya yeltendi. Beş imzalı bildirinin okunmasını teklif etti Sermet Çağan ama Masis «O okunursa Genç Sinema'nın da bütün bildirilerinin okunması gerekir» gerekçesiyle teklifin oya koyulmasını önerdi. Bunun üstüne ortalık karıştı, her kafadan ayrı bir ses çıktı. Ve forum bitti. Üçlü - beşli guruplaşmalarda tartışmalar sürdü ve sürmekte...

foruma niye katılmadık

YAKUP BAROKAS

Yarışma süresince Genç Sinemacıların tutarlı protesto ve eleştirileri karşısında devamlı bocalayıp kararlarında affedilmez çelişkilere düşen sayın jüri üyeleri ve Robert Kolej Sinema Klübü, düzenlenecek bir forumda ayıplarını ört bas etmeyi düşünmüşlerdir.

Böyle bir forumdan herhangi olumlu bir sonuç beklenemezdi. Zira beşinci bildiri ile son bildiride (13 Eylül 1968 Cuma) adlı filimle hiçbir ilişkimiz bulunmadığı ve sadece bu filmin yasa dışı bir davranışla yarışma dışı bırakılması olayına karşı olduğumuzu belirtmiş olmamıza karşın Özcan Arca, Özer Kabaş, Nurdoğan Taçalan, Kuzgun Acar ve Tan Oral'ın adlarını taşıyan çağrıda, Genç Sinemacıların köpekle yapılan sapık bir münasebeti Türk halkına maleden bir filim ile Ba-

ğımsız Türkiye sloganı arasında bir paralellik kurdukları tarzında bir ifade kullanarak kötü niyetlerini apaçık ortaya koymuşlardır.

Bu kötü niyet ve yalanlar, jüri üyesi Atillâ Dorsay'ın forum sırasında jüriyi temsilen yaptığı konuşmada da sürdürülmüş ve Genç Sinemacıların sadece olumlu bir teşebbüs olan Hisar Yarışmasını sabote etmek amacını güttükleri ve yerine herhangi bir yarışma düzenlemeyi düşünmedikleri belirtilmiştir. Oysa 29.6. 1969 tarihli beşinci bildirinin son cümlesi aynen şöyledir: «Filim şenliği düzenlemeyi bundan böyle biz üstümüze alıyoruz. Önümüzdeki yıl halka açık bir yerde seyircinin jüri olduğu bir şenlik düzenlenecektir.»

Ayrıca sayın eleştirmen tarafından Genç Sinema'nın devrimci çaba ve davranışlarının kendilerince bugüne dek desteklendiği fakat bundan böyle bizleri ancak Tanrı'nın kurtarabileceği ifade edilmiştir. Yaptıkları filimler ve tutumları ile takdirinizi toplamış olan Genç Sinemacıların bir anda bu denli gözünüzden düşmelerinin sebebi ne olsa gerek. Yoksa bir takım gerçeklerin su yüzüne çıkarılması mıdır Genç Sinemacıların işini Tanrı'ya bıraktıran?

Daha neler saçmalandı neler. Bizler birinci bildirimizde jüriyi sokaktan toplanılmışlıkla suçluyormuşuz. Oysa böyle bir jüri önünde filimlerimizin gösterilmesi bizler için bir kıvanç kaynağı olmalıymış. Biz değil miydik devamlı halk için sinema yapmayı savunanlar. Artık buna demagoji demeye dahi dilim varmıyor. «Sokaktan toplanmışlık» deyiminin bir sinema yapıtının gerçek sanat değerini tartabilecek yetenekten yoksun anlamına kullanıldığı herhalde apaçık ortadadır. Sonra bu hangi devrimci anlayıştır ki halk kavramı yerine sokaktan toplanmışlık deyimini yerleştirir. Biz Genç Sinema Dergisinin birinci sayısındaki bildiride halk kavramından neyi anladığımızı ortaya koymuş bulunuyoruz.

Aynı forumda Robert Kolej Sinema Klübü üyelerinden biri de A. Yeres'in Genç Sinema Dergisi'nin altıncı sayısında çıkan ve II. Hisar Yarışmasında Shell'in ödül vermesini eleştiren yazısına cevap olarak sermayenin nereden geldiğinin değil nerede kullanıldığının önemli olduğunu savunmuştur. Nerede kullanıldığı ortada. Ancak nereden geldiğinin önemli olmadığını ileri sürmek...

Kuyu filmi görülmesi gereken bir filimmiş. 1. Altın Koza Şenliğinde birincilik ödülünü kazanmış. Bu nedenle yarışmanın ilk gününde özel olarak gösterilmesi uygun görülmüş. Ayrıca sayın yönetmen de davet edilmiş, ama ne yazık ki gelmemişler. Doğru, Kuyu gerek Metin Erksan'ın sadist

zevklerini ortaya koyması, bir köylü kızının dağa kaçırılıp çırılçıplak bir ağaca bağlandıktan sonra etrafında defalarca dönülüp tecavüz edilmesi olayında olduğu üzere, gerekse olur olmaz yerlere yerleştirilen göbek havaları ile Türk halkının Yeşilçam tarafından ne denli sömürüldüğünün anlaşılması açısından görülmesi gereken bir filim. Fakat Yeşilçam'ın elinden Türk Sinemasını kurtarmak amacını güttüğünü savunan bir yarışmanın açılış gecesinde değil herhalde. Kaldı ki sıkışınca paçayı kurtarmak için bu filmi Yeşilçam'ın durumunu anlamanız için gösterdik demek de bir yerde seyirciye saygısızlık oluyor kanısındayım. Yeşilçam'ın durumu gün gibi apaçık ortadadır ve o salonda bulunanların bu konuda herhangi bir şüpheleri yoktur sanırız.

İşte bu belirttiğimiz nedenlerle Genç Sinemacılar foruma katılıp kendilerini savunma ihtiyacını hissetmemişlerdir.

Bizler savaşı sürdürmeye azmetmişiz. Fakat mikrofon önlerinde değil.

JAK ŞALOM

GENÇ SİNEMACILAR NEDEN HİSAR'A KARŞI ÇIKTILAR ya da HER SEÇİM SİYASALDIR !

Biliyorum söylenecekleri, bu yazı okunduktan sonra. Benim «ak» dediğime, «demek ki kara'-yı sevmiyor» diye kılıf geçirilecek. Tartışma öylesine yozlaşmış ki, söylenenleri anlamaya çalışmak yerine, hemen bir cevap uydurmak salgını var ortalıkta. Bu durumda, yazılanların ne değeri oluyor? Belirteyim: bu yazı, ne Hisar yöneticilerine, ne bütün Hisar yarışmalarının jürilerine, ne de herhangi bir özel topluluğa yöneltilmiştir. Yukarıdaki «zevat» ın neler düşündükleri hiç önemli değil artık, benim için. Köprülerin atılmasını, üç yıllık «icraat»-larıyla onlar istediler. Bilsinler, kimse onlarla uğraşmayacak bundan böyle, gönülleri şen olsun. Ama meydanı boş sanıp at oynatmayı da sürdürmesinler. IV. Hisar yarışması - gerçekleşirse eğer - ilk üçünün doğrultusunda olacaksa, Genç Sinema'yı yine karşısında bulacaktır. Genç Sinemacılar, bu yazının yazılmasını, her davranışıyla siyasal bir seçim yapmak zorunda olan, emperyalizm sömürüsü altında bağımsızlık savaşı veren insan için bir malzeme olsun diye istediler. Burada, bu istek yerine getirilmeye çalışılacaktır. Son buldukları oyun «azgelişmiş - ülkelerin - solcu - aydınlarıyız - biz» oyunu olan

baylar, gönülleriniz şen ola, okumayın hatta bu yazıyı, ki bu yazı size değildir.

Okurun Türkiye'de kısa filmin son yıllardaki gelişmesini bilmesi gereklidir ilkin. «Yeşilçam» batağına karşı kısa film üç evreden geçmiştir, son üç yıl içinde. En küçük bir eylem belirtisi göstermeden yitip giden, bütün yararları - belki - bugünkü gelişmeleri sağlayan heyecanı körüklemek olan «Onaltı»cılar'dan sonra örgüt olarak karşımıza ilk kez Tanık Sinema Topluluğu çıkar, 1967 Nisan'ında. Ve aynı yılın son ayları içinde yozlaşır, söner unutulur. Tek bir yapıt verememiş, tek bir düşünce ileri sürememiştir. Ama büyük bir yararı olmuştur bence: Türkiye'nin sinema sorununu, ülkenin genel sorunlarından yalıtmanın olanaksızlığı konusu ilk kez T. S. T.'de belirlenmiş, ilk kez yapılacak seçimin bir **«siyasal seçim»** olduğu bir **«olgu»** olarak ortaya çıkmış ve «kısa filim» meydanında at koşturma heveslilerinin gerçek seçimlerinin ne olduğu yadsınmaz bir biçimde bu deneyle anlaşılmıştı. 1967'nin son aylarında «Genç Sinema»nın doğduğu 1968'in Temmuz ayına kadar geçen zaman süresi içinde Türkiye'nin siyasal konjonktürü öylesine bir gelişme gösterdi, olaylar karşısında ilgisiz kalmak öylesine güçleşti ki, tarihsel gereklilik sonucu - ister istemez - seçimlerini yapmak zorunda kalan «düzendaş»lardan bütün bütüne ayıklanmış bulunan «Genç Sinemacılar» kuruluşunun çekirdeği, asıl nitelikleri **«aynı siyasal seçim çevresinde birleşme»** olan gençlerden oluştu ve gelişme ortamı buldu. Bu gençlerin görüşleri şuydu: **Sinema'da devrim olayını, genel anlamda devrim olayından ayırmaya imkân yoktur.** İlki için çalışmak, ikincisini gerçekleştirmek için çalışmakla birdir. Sinema, devrim yolunda bir araçtır, beyaz perde en önemli haberleşme aracı bulunduğu sürece. Bu alanda yapılacak çalışmalar, hiç kuşkusuz kişisel yeteneklerin aynası olacak, ancak her ne pahasına olursa olsun, genel devrim perspektifi içinde bulunacaktır. / Genç Sinema'nın kuruluşundan sonraki gelişmesi, derginin bugüne kadar çıkmış sayılarından izlenir. /

İşte, Genç Sinemacıların Hisar yarışması karşısındaki tutumlarını kabul ya da reddetmek, herşeyden önce yukarıdaki açıklamanın, bulandırılmamış, doğru seçim yapabilecek benlikler tarafından anlaşılmasıyla olanaklıdır.

Sanırım, yukarıdaki satırlar, Hisar yarışmasına karşı çıkan Genç Sinemacılar'ın tutumları konusunda yeterince aydınlatıcı bir genel bilgi veriyor. Genç Sinemacının bir görevi vardır başaracağı, budur bildiği. Ve bildiği bu görevini genel devrim perspektifi doğrultusunda, en küçük bir ö-

dün tanımadan başarmaya çalışacağıdır.

Hisar konusunda ayrıntılara da girmek olanaklı: üzerinde durulacak o kadar nokta var ki. Ama daha önce, kısa bir Hisar yarışmaları tarihçesi yapmak gerek. 1. Hisar Kısa Film yarışması 1967 de yapıldı. Ve yöneticilerinin de - herhalde - kabul edecekleri gibi, Yeşilçam dışındaki bütün çevrelerce bu yarışmaya beklenmedik bir ilgi gösterildi, desteklendi. Ancak, daha o zaman mutfaktan yanık kokuları gelmeye başlamıştı. Neydi Hisar yarışması? Yeşilçam'lı bir dostumuzun «burjuva çocuklarının hobi'si» diye nitelendirdiği bir eğlence'nin buluşma yeri mi? Kuşkusuz hayır. **1. Hisar Yarışması,** Türkiye'deki ilerici eyleme yandaş olarak, kendiliğinden ortaya çıkmış **bir «ortam»**dı. Ne yazık ki - yazının başında açıklanmasına çalışıldığı gibi - kısa film olayı içinde bulunanlar, bu olaydan başarıyla çıkabilecek güçte değildiler. Çoğu pek acemice hazırlanmış, ilkel filimler katıldı yarışmaya. Yargıcılar Kurulunun (1. Hisar Yarışmasında o kurulun adı büyük harfle yazılabiliyordu, yarışmanın yüzü suyu hürmetine) kararları kınanmayacaktı pek. O mutfaktan gelen yanık kokusu olmasa... Kimi kurul üyeleri, Artun Yeres arkadaşımızın filmini (Çirkin Ares'i) aşırı «anti - emperyalist» tutumu yüzünden birincilik ödülüne lâyık görmediler diye duymuştuk daha o zaman (Dikkat edilsin, burada bir «beğeni» olayını yerme söz konusu değildir. Düşünce özgürlüğüne sataşılmış, daha birinci Hisar'da karşı - devrimci bir tutum ortaya çıkmıştı. Sayın Atillâ Dorsay o yarışmanın sonunda bana söylediklerini açıklamama izin verir mi acaba?) Ama, Hisar gibi, o günler için saygılı bir çabanın mutlaka desteklenmesinin gerekliliğinin yanısıra, kısa film olayı içinde bulunanların siyasal seçimlerini henüz kesinlikle yapamamış olmalarından ileri gelen dağınıklılık, daha o günlerde gösterilmesi gereken tepkiyi geciktirmişti.

İkinci Hisar yarışması, ilkinden değişik bir havada başlamadı. Üstelik, ödül veren kurumlar arasında ne içi ne de dışı pek yenir yutulur türden olmayan bir «deniz kabuğu» vardı! Bu duruma bugün verilen cevap pek hoş: Paranın nereden geldiği değil, nereye gittiği önemlidir. Yüzdeyüz doğru: Biz de ulusal kaynaklarımızın, kalkınma gücümüzün, nerelere gittiğini öğrenmek istiyoruz! 1. Hisar'dan alınması gereken derslere sırt çevrildiği II. yarışmanın kabağı yine Artun Yeres arkadaşımızın başında patladı. Ödül veren şirket, Yeres'in filminin kazanması söz konusu olunca sözünden caydı. **Bunun ne demek olduğunu pek iyi bilen ya da bilecek yetenekte kişilerin de bulun-**

duğu yargıcılar kurulu, şartlanmışlığının ilk kanıtını verdi ve bu duruma ses çıkarmadı bile. Bu davranışla kurul üyelerinin yüklenmiş oldukları sorumluluk herhalde kendilerinden sorulacaktır bir gün. II. Hisar yarışması birincilik ödülü verilmeyerek, iki yarışmacı Yeres Ve Tansuğ arasında yargıcılar kurulu özel ödülü paylaştırılarak (!) sona erdi. Ancak II. Hisar önemli sonuçlar çıkarıyordu ortaya: Kısa bir süre sonra Genç Sinema'yı oluşturacak olan arkadaşlar düşünüyorlardı ki a/ **Hisar yöneticileri, Türkiyenin siyasal gelişmeleri tarafından şartlandırılmışlardır. Ne yazık ki, bu şartlanma devrim yönünden gelişmemekte, tersine işleyerek yargıcılar kuruluna baskı yapmaya doğru gitmektedir.** b/ **Yargıcılar kurulu, aynı paralelde, kendisine zorla kabul ettirilmek istenen şeylere karşı sesini çıkarmayarak, dolaylı bir biçimde bu düzenin savunuculuğunu yapmaktadır.**

İşte bu durum, geçen yılın son ayları içinde, aynı siyasal görüş çevresinde birleşmiş, aynı siyasal seçimi dürüstlükle, «aydın»cılık oyunu oynamadan yapmış gençlerin **«Genç Sinema»** örgütlerini doğuruyordu. Ve ilk alınan kararlardan biri de, III. Hisar yarışması ilk ikisinin doğrultusunda yapıldığı takdirde, ona karşı çıkmaktı. 1968 Ekim'inde alınan bu karar, geçtiğimiz günlerde başarıyla uygulandı. Çünkü III. Hisar yarışmasında, düzenleme kurulu ile yargıcıların garip kararlarıyla yarattıkları olaylar, ne yazık ki ilk iki yılın endişelerini gidermiyor, tersine Genç Sinemacıların, önceleri rastlantılar sonucu ortaya çıkmış olabileceklerine inandıkları olayların, adına emperyalizm dediğimiz bir uluslararası «oyun»un **şartlandırması tarafından** düzenlendiği kanısını doğuruyordu. Hisar yarışması devrimci bir yarışma değildir. Çünkü: a/ Düzenleyicilerinin ileri sürdükleri gibi «yurdumuzdaki sinema kültürüne hizmet» edemez. Devrimci bir eylem özel bir «kültür»e hizmet etmez. Devrim olayının bütününe adanmıştır. Düzenleyiciler ya bunu bilmemekte ya da bilmez görünmektedirler.

b/ Düzenleyicilerin ileri sürdükleri gibi «amatör sinema çalışmaları dağınık ve bilinçsiz» değildir. 1968'de dağınıktı belki ama hiçbir zaman bilinçsiz değildi. Amatör sinema'ya bilinç dağıtmak, «boğaz'ın esintili tepelerinin» çocuklarına düşmez.

c/ Bir film şenliğinin yarışmalı oluşu tartışılabilir. Yine de amatör sinema çalışmalarının yüreklendirilmesi söz konusu olunca ödül dağıtılabilir. Ama Osmanlı kalıntısı bahşişler olarak, sus payları olarak değil. Bütün Hisar yarışmalarında bu durumu kanıtlayacak en az birer olay göstermek çok kolaydır.

d/ Hisar yarışmaları, düzenli-

yicilerinin ifadesiyle **«geleneksel hale getirilmek»** için düzenlenmektedir. Devrimcilik geleneksel değildir. Geleneksel olana karşı çıkar, yarına dönüktür. Her eyleminde kendi kendini aşmaya çalışır.

e/ Bütün Hisar yarışmaları bir «elit» seyirci için düzenlenmiştir. Halkla en küçük bir ilişki kurulamamıştır. Genç Sinema bugüne kadar yirmiye yakın gösteriyle bu yolda ilk adımı atmıştır ve bu, sanıldığı kadar güç değildir.

Yukarıdaki açıkladığımız nedenler yüzünden diyoruz ki, **Hisar yarışmaları kısa film olayını yaratan devrimci itici güçten tamamen kopmuştur.** Artık **Hisar yarışması, emperyalist şartlandırmanın bir oyuncağıdır.** Ve kendi alanında bugüne kadar tek «ortam» olageldiği içindir ki, sorumluluğu daha büyüktür. Genç Sinemacılar, Hisar yarışmalarının bundan böyle bu sorumluluğu taşıyamayacağı kanısındadırlar. Hisar'a karşıdırlar, bunu göstermişler ve bu kez kendileri bazı sorumluluk yüklenmişlerdir. Devrimci eylem içinde bu sorumlulukları taşıyacaklar ve hesaplarını açık seçik, ne özel bir kurula, ne bir elit seyirciye, doğrudan doğruya kamu oyuna vereceklerdir.

ÜÇÜNCÜ HİSAR FİLİMLERİ ÜSTÜNE KÜÇÜK NOTLAR

GENÇ SİNEMA

8 MM.

Lafonten'den Karga ile Tilki — Canlı resim. Bilinen hikâye. Sonunda peyniri Lafonten yiyor. Jüriden özel ödül alıyor. Animasyon çalışması iyi.

Kara Yazı — Belge filmi. Ege olayları üstüne dürüst bir çalışma. Fakat yönetmen çektiklerini iyi ayıklıyamamış, atmıya kıyamamış. Ara yazılar görüntülerden daha ilginç her nedense. Jüri mansiyon verdi.

Gün Boyunca — Renkli belge filmi. Turist gözüyle köy manzaraları: kuzular, dereler, harman yerleri... Sanki köyün, köylünün hiç bir derdi yok; herkes mutlu, herşey toz pembe...

Evrim — Konulu filim. Çalışkan, akıllı - uslu bir delikanlı sonunda haylâz oluyor, sigaraya başlıyor, kızlarla geziyor, çıplak kadın resimleri üstüne bilimsel incelemeler yapıyor. Sinema dili düzgün, çerçeveler iyi, ama senaryo tutarsız, yanlış bir yerden yola çıkılmış.

Politikacı — Renkli, canlı resim. Bir politikacı tipine hicviye. Adam boyuna nutuk atıyor, boyuna semiriyor, şişiyor, şişiyor...

Tam burda filmi geri oynatıyorsunuz. Aynı hızla eski şekline dönüşüyor politikacı. Nankör bir meslek olduğunu anlatmak istiyor galiba yönetmen. Ucuza kaçan bir deneme.

Siyah Beyaz Hikâyeler — Konulu filim. Ölü bir öykü. Daktilo başında bir adam, kafasından «ne yazsam» diye geçiriyor. Bir şeyler kuruyor iyi kötü. Ama sonra yırtıp atıyor yazdıklarını. Yönetmene de öyle yapması tavsiye olunur.

Dördüncü Sahifedeki Haber — Konulu filim. Biraz polisiye, biraz da yeni dalga etkileri. Önceki filim de aynı yönetmenin. Neyi, niçin anlatıyor diye şaşırıp kalıyorsunuz.

Kırkpınar — Renkli belge filmi. Batılılar için, batılı gözüyle çekilmiş. Kamera iyi kullanılmış. «The End» li filimlerin ilki.

Nehir — Belge filmi. Zumlarla başlayıp zumlarla bitiyor. Arada Porsuk nehrinden birtakım manzaralar.

Cumartesi Pazar — Renkli ve siyah beyaz, konulu filim. İyi bir anlatımı, doğru dürüst bir sinema dili olan ikinci 8'lik (ilki Evrim). Özden çok biçime ağırlık verilmiş. Pencere açan biri aralara serpiştirilmiş her nedense. «Nasılsın - iyi misin» gibi arayazılar gereksiz. Sonu «Kanlı pazar»a bağlanıyor. Birincilik ödülünü aldı.

Vadiler Arslanı — Konulu. Gereksiz uzatmalar, ters bir gerilim anlayışı, sembolizme kaçan bir anlatım. Dilenci sömürüsü ve bu sömürüyü el bombasiyle yokeden gözlüklü bir vadiler arslanı.

(N) — Renkli, konulu filim. Dünyaya açılan penceremize duvar örüp kapatıyor filmin kahramanı, inzivaya mı çekiliyor, istiareye mi yatıyor belli değil. Uygarlığa sövgü...

Bunlar elemeyi aşıp finale kalan filimler. Elenenlerin arasında sözü edilebilecek bir tek filim var: **Çengelli Sıfırın Devrimi.** Yukardaki on iki filmin en az yarısından daha üstün. Savruk, delidolu bir filim ama bir takım çağrışımlarla seyirciye bir şeyler vermeyi biliyor.

16 MM.

Yalnızlık ve Kadın — Konulu bunalım filmi. Yalnız kalan bir kadının korkusu işlenmiş. Sondaki bayat Hitchcock espirisi seyirciyi kırıp geçiriyor.

De — Deneme olmaktan öte bir özelliği yok. Hız denemesi, insanlarla animasyon denemesi, hepsi o kadar.

Plz — Renkli. Öncekiyle bu filim aynı yönetmenin. Yine bir hız denemesi. Amerika'da çekilmiş. «The End»li filimlerin ikincisi.

13 Eylül 1968 Cuma — Konulu. Yarışmanın en iyi filmi. Bazı pürüzler olmakla birlikte kurgusu iyi, ritmi iyi, müzik denk düşmüş, oynıyan iyi oynamış. Toplumumuzdaki cinsel bunalımı cesaretle anlatan bu filim «köpek filmi»

diye tanımlar oldu. Oysa çok ölçülü, çok hesaplı, müstehcene kaçmak ucuzluğuna düşmeden anlatılıyor öykü. Jürinin tutumunu anlıyamadık.

Elenen üç filim var ayrıca. **«İnsan»** adlı filim de bu elenenlerin içinde. Yasaklanan filmi saymazsak en iyi 16'lık o bizce. İnsan dramını iri sözlerle anlatmıya çalışan bir filim. Ama Jivago müziği filme ters düşüyor.

YARIŞMA DIŞI TUTULAN BİR FİLİM

HÜSEYİN TÜZÜN

Genç Yönetmen Kâzım Hün büyük bir cesaretle, normal bir cinsel ilişki kurabilecek hiçbir kız veya kadın bulamayan bir gencin bunalımını, giderek köpekle cinsel ilişki kurmasını göstermiş. Bir de filmin sonunda gazete küpürleriyle bir jenerik yapmış. Büyük puntolarla: «oynayanlar:» yazmış, altında da oyuncuların adları var. Ancak «oynayanlar:» sözcüğünün hemen sağ yanında «Türk Milleti» başlıklı bir gazete kupürü yapıştırılmış. Yönetmen bunu isteyerek mi yapmış, yoksa bir raslantı mıdır, bilmiyoruz. Ancak Türkiye'de erinlik çağını (büluğ) aşmış ve henüz evlenmemiş gençlerin, iyimser bir görüşle yüzde doksanı düzen nedeniyle karşı cinsle normal bir ilişki kuramamaktadır. Bu olgu Türkiyenin en başta gelen gerçeklerinden biridir, görmezlikten gelemeyiz. Aslında bu filme karşı çıkanların öfkesi o kadar da anlaşılmıyacak gibi değil galiba. Belki onların da başlarından buna benzer olaylar geçmiş olabilir veya cinsel bakımdan çok sıkışık durumlarda kafalarından geçirmiş olabilirler. Freud'a göre sapık ilişkiler insanlar için pek çekicidir. Geçen yılki II. Hisar yarışmasında Mutlu Parkan'ın «66» adlı filmi de aynı konuya değinerek, kendi kendini tatmin eden bir genci gösteriyordu ve salt içeriği yüzünden jüri tarafından kınanmıştı. Eğer bir yara varsa, onu gizlemek değil, ortaya çıkarmak, deşmek, irinini akıtmak gerek. Yoksa ortaçağdan kalma bir tutuculukla «aman ne ayıp, burjuva halkımız bunları görürse yüzleri kızaracak, rahatları kaçacak, karısının veya kız arkadaşının yüzüne bakamayacak» türden bir anlayışta olan zümreler hiçbir zaman devrim çizgisine yaklaşamayacaklar, herşeyi eskisi gibi «idare etme» yoluna gideceklerdir.

Bu anlayışta olan çevreler artık şunu iyice kafalarına sokmalıdırlar: **Çağımızda, özellikle Türkiyede, suya sabuna dokunmadan sanat yapılamaz, yapan varsa mastürbasyon yapıyor demektir.**

Genç Sinema-dan

Bu sayıyı üçüncü Hisar yarışmasına ayırdık. Bu yılki yarışma bütün yarışmalar gibi «bol dedikodu»lu oldu. Epeyce hücuma uğradık. Ne yapmak istediğimizi anlatmaya çalıştık, bildiriler yazdık. Ama yine de birtakım kişiler ne yazdıklarımızı okudular, ne de söylediklerimize kulak astılar. Önce duygusal sözlere sığınıp «yapmayın - etmeyin» dediler, sonra garip suçlamalara giriştiler, «faşist komando» bile diyenler oldu. Bu iş burda bitmemiş, daha yeni başlamıştır. Genç Sinemacılar bundan böyle Adana ve Antalya festivallerinde de bildirileriyle, filimleriyle aynı eylemi sürdüreceklerdir.

GENÇ SİNEMA. Aylık sinema dergisi. Sahibi: Ömer Pekmez. Sorumlu yazı işleri yönetmeni: Veysel Atayman. Yazışma adresi: Musa Dayı sokak 13, Mecidiyeköy-İstanbul. Bir yıllık abone: 10 lira, iki yıllık: 20 lira. Dizgi: Asya Matbaası, Baskı: Fono Matbaası, Baskı Tarihi: 14.7.1969.

Genç Sinemacılar Robert Kolej'de... Hisar'dan